

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра аграрного консалтингу і туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Директор Інституту неперервної освіти і туризму
к.е.н., професор М.М.Куласць
“ 01 ” 09 2019 року

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри аграрного
консалтингу і туризму
протокол № 1 від “30.08.2019
в.о. завідувача кафедри
к.е.н, доцент І.П. Кудінова

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНИЙ ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС

для підготовки фахівців ОС «Бакалавр»

спеціальність: 242 «Туризм»

галузь знань : 24 «Сфера обслуговування»

Розробник : д.е.н., професор Кальна-Дубінюк Т.П.

Київ – 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНИЙ ТУРИСТЧНИЙ БІЗНЕС

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	242 Туризм	
Освітній ступінь	_____бакалавр_____	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	_____ (назва)	
Форма контролю	іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	26 год.	
Практичні, семінарські заняття	26 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	98 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	4 год. 7 год.	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни “Міжнародний туристичний бізнес” – формування знань про важливіші питання міжнародного туризму, світову туристичну індустрію.

Завдання дисципліни: ознайомлення з історією розвитку міжнародного - туризму; діяльністю міжнародних туристичних організацій; досвідом зарубіжних країн у побудові організаційних структур управління туристичною сферою; підходами до класифікації та сегментування туристичних ринків світу; організацією статистичного обліку та спеціальних спостережень; формуванням та уніфікацією термінології в сфері міжнародного туризму; специфічними особливостями та умовами виходу України на міжнародний ринок туристичних послуг.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні набути **здатності** отримувати компетентності:

інтегральна: ставити та успішно розв’язувати на достатньому професійному рівні складні науково-дослідницькі та практичні задачі; узагальнювати практику туризму і рекреації; прогнозувати напрями їх розвитку; вирішувати професійні проблеми та практичні завдання у сфері туризму та рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні:

- діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, пріоритетів національного розвитку;
- здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності;
- працювати в міжнародному та вітчизняному професійному середовищі,
- спілкуватися з експертами інших сфер діяльності по актуальних проблемах розвитку туризму і рекреації;
- навички використання інформаційних та комунікативних технологій;
- розробляти проекти та управляти ними;
- здатність до time-менеджменту;
- мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність спілкуватися державною мовою;
- здатність спілкуватися іноземною (ними) мовою (мовами);
- навички міжособистісної взаємодії, уміння працювати автономно та в команді;
- уміння дотримуватись норм здорового способу життя та впроваджувати їх у особистій та професійній діяльності.
- приймати обґрунтовані рішення та розв’язувати проблеми.

• **фахові:**

- знання та розуміння предметної області своєї професії;
- уміння застосовувати фахові знання на практиці;
- використовувати методи наукових досліджень у сфері туризму та рекреації;
- здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії міжнародного туризму на всіх рівнях управління;
- здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці;
- здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства;
- розуміння завдань національної та регіональної туристичної політики та механізмів регулювання туристичної діяльності;
- здатність до управління інформацією.

Програма навчальної дисципліни

Вступ. Поняття міжнародного туристичного бізнесу. Мета та завдання дисципліни. Місце України у міжнародному туризмі.

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні засади вивчення міжнародного туристичного ринку

Тема 1. Ринок міжнародного туризму

Міжнародний туристичний ринок - класифікація, структура, ієрархія, місце в структурі світового господарства. Ознаки міжнародного туристичного ринку. Світовий і регіональні ринки міжнародного туризму. Структура та типологія національних туристичних ринків. Типологічні ознаки національних туристичних ринків. Туристичне районування світу.

Тема 2. Міжнародна співпраця в галузі туризму

Двостороння співпраця. Багатостороння співпраця. Основні міжнародні туристичні організації. ООН в системі міжнародного туристичного співробітництва. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО). Класифікація міжнародних туристичних організацій. Нормативно-правові засади розвитку міжнародного туризму. Всесвітня федерація асоціацій туристичних агентств, Міжнародна федерація туроператорів, Всесвітня асоціація туристичних агентств, Міжнародна готельна асоціація Міжнародна асоціація повітряного транспорту, Міжнародна асоціація з екскурсійного обслуговування й турів (ІСТА), Міжнародний туристичний альянс (AIT).

Тема 3. Методи дослідження міжнародного туристичного ринку

Методика дослідження світового та макрорегіонального туристичних ринків – визначення тенденцій, характеру міжнародних туристичних потоків. Методика дослідження національного туристичного ринку. Оцінка умов та чинників функціонування національного туристичного ринку. Статистика туристичних потоків. Статистика туристичних доходів і витрат. Організація і методи статистичного обліку. Основи економіки міжнародного туризму. Принципи та проблеми. Обмежувальні фактори. Витрати. Туристичний продукт. Туристичне споживання. Туристичний експорт і імпорт. Інвестиції в туризм. Коефіцієнт доходу від туризму.

Тема 4. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації

Форми концентрації капіталу у міжнародному туристичному бізнесі. Концентрація виробництва у туристичній індустрії. Транснаціональні корпорації у туристичній індустрії, територіальне розташування. Транснаціональні корпорації у готельному бізнесі. Найвідоміші готельні мережі світу.

Змістовний модуль 2. Становлення та інструменти вдосконалення сучасних форм розвитку міжнародного туристичного ринку в країнах світу

Тема 5. Світові туристичні потоки

Світові туристичні донори та акцептори. Географічні особливості регіонів приймання та відправки туристів. Сучасні тенденції географії міжнародних туристичних потоків. Рекреаційно-туристичне господарство світу, його характеристика.

Тема 6. Особливості туристичних ринків в країнах Європи і Америки

Географічні фактори розвитку туризму. Туризм із метою відпочинку і розваг. Спортивний туризм. Діловий туризм. Лікувально-оздоровчий туризм. Релігійний туризм.

Тема 7. Особливості туристичних ринків в країнах Азійсько-Тихоокеанського регіону

Географічні фактори розвитку туризму. Туризм із метою відпочинку і розваг. Спортивний туризм. Діловий туризм. Лікувально-оздоровчий туризм. Релігійний туризм.

Тема 8. Особливості туристичних ринків в країнах Африки, Близького Сходу і Південної Азії

[illegible]

Тема 7. Особливості туристичних ринків в країнах Азійсько- Тихоокеанського регіону	18	4	4			10						
Тема 8. Особливості туристичних ринків в країнах Африки, Близького Сходу і Південної Азії	28	4	4			20						
Тема 9. Інструменти вдосконалення стратегії туристичного розвитку	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 2	88	16	16			56						
Усього годин	150	26	26			98						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема заняття	Кіл-сть годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
	Практичне заняття 1. Ринок міжнародного туризму	2	-
	Практичне заняття 2. Міжнародна співпраця в галузі туризму	2	-
	Практичне заняття 3. Методи дослідження міжнародного туристичного ринку	4	-
	Практичне заняття 4. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації	2	-
	Практичне заняття 5. Світові туристичні потоки	2	-
	Практичне заняття 6. Особливості туристичних ринків в країнах Європи і Америки	4	-
	Практичне заняття 7. Особливості туристичних ринків в країнах Азійсько-Тихоокеанського регіону	4	-
	Практичне заняття 8. Особливості туристичних ринків в країнах Африки, Близького Сходу і Південної Азії	4	-
	Практичне заняття 9. Інструменти вдосконалення стратегії туристичного розвитку	2	
Разом		26	-

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Види самостійної роботи	Кіл-сть годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні засади вивчення міжнародного туристичного ринку			
1.	Вивчення лекційного матеріалу Тема 1. Ринок міжнародного туризму Міжнародний туристичний ринок - класифікація, структура, ієрархія, місце в структурі світового господарства. Ознаки міжнародного туристичного ринку. Світовий і регіональні ринки міжнародного туризму. Структура та типологія національних туристичних ринків. Типологічні ознаки національних туристичних ринків. Туристичне районування світу. Самостійне опрацювання питань лекції: Структура та типологія національних туристичних ринків. Типологічні ознаки національних туристичних ринків.	2	
	Практичне заняття 1. Підготовка теоретичної частини та написання порядку виконання практичного заняття.	4	
	Домашнє завдання. Підготовка презентації за темою практичного заняття.	2	
2.	Вивчення лекційного матеріалу Тема 2. Міжнародна співпраця в галузі туризму Двостороння співпраця. Багатостороння співпраця. Основні міжнародні туристичні організації. ООН в системі міжнародного туристичного співробітництва. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО). Класифікація міжнародних туристичних організацій. Нормативно-правові засади розвитку міжнародного туризму. Всесвітня федерація асоціацій туристичних агентств, Міжнародна федерація туроператорів, Всесвітня асоціація туристичних агентств, Міжнародна готельна асоціація Міжнародна асоціація повітряного транспорту, Міжнародна асоціація з екскурсійного обслуговування й турів (ІСТА), Міжнародний туристичний альянс (АІТ). Самостійне опрацювання питань лекції: Основні міжнародні туристичні організації. ООН в системі міжнародного туристичного співробітництва. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО). Класифікація міжнародних туристичних організацій.	2	
	Практичне заняття 2. Підготовка теоретичної частини та написання порядку виконання практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	4	
	Домашнє завдання. Підготовка презентації за темою практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	4	
3.	Вивчення лекційного матеріалу Тема 3. Методи дослідження міжнародного туристичного ринку Методика дослідження світового та макрорегіонального туристичних ринків – визначення тенденцій, характеру міжнародних туристичних потоків. Методика дослідження національного туристичного ринку. Оцінка умов та чинників функціонування національного туристичного ринку. Статистика туристичних потоків. Статистика туристичних	4	

	доходів і витрат. Організація і методи статистичного обліку. Основи економіки міжнародного туризму. Принципи та проблеми. Обмежувальні фактори. Витрати. Туристичний продукт. Туристичне споживання. Туристичний експорт і імпорт. Інвестиції в туризм. Коефіцієнт доходу від туризму. Самостійне опрацювання питань лекції: Основи економіки міжнародного туризму. Принципи та проблеми. Обмежувальні фактори. Витрати. Туристичний продукт. Туристичне споживання. Туристичний експорт і імпорт. Інвестиції в туризм. Коефіцієнт доходу від туризму.		
	Практичне заняття 3. Підготовка теоретичної частини та написання порядку виконання практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	4	
	Домашнє завдання. Підготовка презентації за темою практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	4	
4.	Вивчення лекційного матеріалу Тема 4. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації Форми концентрації капіталу у міжнародному туристичному бізнесі. Концентрація виробництва у туристичній індустрії. Транснаціональні корпорації у туристичній індустрії, територіальне розташування. Транснаціональні корпорації у готельному бізнесі. Найвідоміші готельні мережі світу. Самостійне опрацювання питань лекції: Транснаціональні корпорації у туристичній індустрії, територіальне розташування. Транснаціональні корпорації у готельному бізнесі. Найвідоміші готельні мережі світу.	2	
	Практичне заняття 4. Підготовка теоретичної частини та написання порядку виконання практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	4	
	Домашнє завдання. Підготовка презентації за темою практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	4	
	Підготовка до модульної контрольної роботи		
Змістовний модуль 2. Становлення та інструменти вдосконалення сучасних форм розвитку міжнародного туристичного ринку в країнах світу			
5.	Вивчення лекційного матеріалу Тема 5. Світові туристичні потоки Світові туристичні донори та акцептори. Географічні особливості регіонів приймання та відправки туристів. Сучасні тенденції географії міжнародних туристичних потоків. Рекреаційно-туристичне господарство світу, його характеристика. Самостійне опрацювання питань лекції: Рекреаційно-туристичне господарство світу, його характеристика.	2	
	Практичне заняття 4. Підготовка теоретичної частини та написання порядку виконання практичного заняття.	4	
	Домашнє завдання. Підготовка презентації за темою практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	4	
6.	Вивчення лекційного матеріалу Тема 6. Особливості туристичних ринків в країнах Європи і Америки Географічні фактори розвитку туризму. Туризм із метою відпочинку і	2	

	розваг. Спортивний туризм. Діловий туризм. Лікувально-оздоровчий туризм. Релігійний туризм. Самостійне опрацювання питань лекції: Географічні фактори розвитку туризму. Туризм із метою відпочинку і розваг. Спортивний туризм. Діловий туризм. Лікувально-оздоровчий туризм. Релігійний туризм.		
	Практичне заняття 6. Підготовка теоретичної частини та написання порядку виконання практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	4	
	Домашнє завдання. Підготовка презентації за темою практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	4	
7.	Вивчення лекційного матеріалу Тема 7. Особливості туристичних ринків в країнах Азійсько-Тихоокеанського регіону Географічні фактори розвитку туризму. Туризм із метою відпочинку і розваг. Спортивний туризм. Діловий туризм. Лікувально-оздоровчий туризм. Релігійний туризм. Самостійне опрацювання питань лекції: Географічні фактори розвитку туризму. Туризм із метою відпочинку і розваг. Спортивний туризм. Діловий туризм. Лікувально-оздоровчий туризм. Релігійний туризм.	2	
	Практичне заняття 7. Підготовка теоретичної частини та написання порядку виконання практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	4	
	Домашнє завдання. Підготовка презентації за темою практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	4	
8.	Вивчення лекційного матеріалу Тема 8. Особливості туристичних ринків в країнах Африки, Близького Сходу і Південної Азії Географічні фактори розвитку туризму. Туризм із метою відпочинку і розваг. Спортивний туризм. Діловий туризм. Лікувально-оздоровчий туризм. Релігійний туризм. Самостійне опрацювання питань лекції: Географічні фактори розвитку туризму. Туризм із метою відпочинку і розваг. Спортивний туризм. Діловий туризм. Лікувально-оздоровчий туризм. Релігійний туризм.	4	
	Практичне заняття 8. Підготовка теоретичної частини та написання порядку виконання практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	6	
	Домашнє завдання. Підготовка презентації за темою практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	4	
9.	Вивчення лекційного матеріалу Тема 9. Інструменти вдосконалення стратегії туристичного розвитку Види інформаційних технологій. Сучасні інформаційно-консультаційні технології в міжнародному туризмі. Візова лібералізація як інструмент збільшення туристичних потоків. Таргетування ринку як необхідна умова ефективної туристичної стратегії. Самостійне опрацювання питань лекції: Види інформаційних технологій. Сучасні інформаційно-консультаційні технології в міжнародному туризмі. Візова лібералізація як інструмент збільшення туристичних потоків. Таргетування ринку як необхідна умова ефективної туристичної стратегії.	2	

	Практичне заняття 8. Підготовка теоретичної частини та написання порядку виконання практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	2	
	Домашнє завдання. Підготовка презентації за темою практичного заняття. Опрацювання обов'язкової та додаткової літератури по темі.	2	
	<i>Підготовка до модульної контрольної роботи</i>		
	<i>Підготовка до екзамену</i>		
	Разом	98	

7. Завдання для індивідуальної роботи студентів

1. Міжнародний туризм: зміст поняття. Види міжнародного туризму.
2. Історична еволюція світових туристських зв'язків.
3. Етапи розвитку туризму.
4. Особливості мандрівок у XIX ст. Елітарний туризм.
5. Етап становлення масового туризму.
6. Вплив технічних винаходів на розвиток туризму.
7. Теорії та концепції розвитку міжнародного туризму.
8. Фактори розвитку міжнародного туризму: демографічні, політичні, економічні і соціальні.
9. Туристський потенціал країни. Туристські ресурси.
10. Пріоритетні напрями розвитку міжнародного туризму. Прогнози розвитку туризму до 2020 р.
11. Основні показники розвитку туризму. Сучасні тенденції туристського попиту. Географія туристського попиту.
12. Рейтинги регіонів і країн. Країни-рецептори і країни-генератори у туризмі.
13. Вплив туризму на національну економіку. Вплив туризму на платіжний баланс.
14. Вплив туризму на економічний розвиток депресивних регіонів.
15. Державне регулювання в туризмі. Туристське законодавство. Завдання держави у розвитку різних форм туризму. Державні програми розвитку туризму.
16. Міжнародне регулювання туристичної діяльності. Роль та значення Всесвітньої туристської організації.
17. Специфіка і склад туристської індустрії. Сектори туристської індустрії: транспорт, розміщення, харчування, розваги.
18. Організатори туризму. Турагенти. Туроператори.
19. Поняття туристської фірми. Організація діяльності турфірми.
20. Правове регулювання діяльності турфірми. Зовнішнє середовище турфірми.
21. Туристські перевезення. Класифікація транспортних мандрівок і транспортних засобів.
22. Правове забезпечення міжнародних і внутрішніх перевезень.

23. Перевезення туристів авіаційним транспортом.
24. Обслуговування туристів на залізничному транспорті.
25. Автомобільні подорожі.
26. Перевезення туристів водним і повітряним транспортом.
27. Готельне господарство. Об'єм, структура і еволюція ринку засобів розміщення.
28. Типи готелів: класифікація і критерії оцінки.
29. Управління готелями. Контракт на управління. Франшизна угода.
30. Міжнародні готельні ланцюги.
31. Система громадського харчування. Класифікація і основні характеристики підприємств громадського харчування.
32. Ресторанний бізнес. Типи ресторанів. Основні показники в ресторанному бізнесі.
33. Виробнича діяльність ресторану. Типи ресторанного обслуговування.
34. Фінансування туристських поїздок.
35. Безпека туризму.
36. Інформаційні основи міжнародного туризму. Туризм і Інтернет.
37. Туристські засоби масової інформації. Інформаційні технології в сучасному туризмі.
38. Особливості реклами у сфері туризму. Оцінка ефективності рекламної діяльності.
39. Туристська пропозиція. Туристський попит. Визначення туристського продукту.
40. Інформаційні технології. Інтерактивна консалтингова система.
41. Суть та зміст маркетингу у міжнародному туризмі. Функції маркетингу.
42. Основні принципи маркетингу у міжнародному туризмі. Категорії маркетингу.
43. Туристське країнознавство. Зміст і функції туристського країнознавства і його значення для вивчення основ міжнародного туризму.
44. Основні елементи комплексних характеристик туристських регіонів світу.
45. Характеристика основних туристських регіонів світу.
46. Типологія рекреаційних регіонів світу за методикою Всесвітньої туристичної організації.
47. Загальна характеристика рекреаційного потенціалу країн Європи.
48. Рекреаційний потенціал Північної Америки.
49. Рекреаційний потенціал Латинської Америки.
50. Рекреаційний потенціал Африки.
51. Рекреаційний потенціал Азії.
52. Рекреаційний потенціал Тихоокеанського регіону.
53. Проблеми і перспективи розвитку туризму в Україні. Державне регулювання туризму в Україні. Місце України у міжнародному туризмі. Основні показники розвитку туризму в Україні.
54. Фактори розвитку туризму в Україні.
55. Туристський потенціал регіонів України.

56. Сучасний стан і перспективи розвитку внутрішнього і в'їзного туризму в Україні.
57. Туристська індустрія в Україні: туристські фірми, підприємства готельного господарства, підприємства готельного господарства.
58. Туристські перевезення.
59. Проблема переходу туристської індустрії України на міжнародні стандарти.
60. Проблема відповідності якості послуг підприємств туристської індустрії міжнародним стандартам.

8. Методи навчання

Сучасні вимоги до туристичної діяльності передбачають здобуття основних практичних вмінь та навичок. Опанувати сучасними технологіями прийняття науково-обґрунтованих рішень, формування комунікативної компетентності, навичок роботи та керівництва групою, вміння застосовувати сучасні інформаційні технології в роботі туристичних організацій найкраще допоможуть інтерактивні методи навчання, що можливе як при всіх видах аудиторних занять, так і в самостійній роботі студента.

Планування занять передбачає створення передумов для реалізації таких методологічних принципів навчального процесу:

- *інтенсивне використання самостійної роботи студента* (підготовчий етап до роботи над ситуаційним завданням, пошук матеріалу для виконання аналітичних та аналітично-ситуаційних задач, складання індивідуального алгоритму прийняття управлінського рішення, самооцінювання управлінських якостей та здібностей тощо);

- використання методу конкретної ситуації з метою *пояснення нових теоретичних положень теми*;

- *активне використання технічних засобів навчання*, в тому числі відеоматеріалів, які ілюструють і надають інформацію до ситуаційних задач;

- *дотримання жорсткого регламенту*: визначення часу на індивідуальну роботу, на обговорення та прийняття групового рішення, на представлення групового варіанту вирішення проблеми, на дискусію;

- *впровадження принципу нормування*: дотримання норм і правил при проведенні ділової гри, чітке визначення оцінювання результатів гри;

- *дотримання умов недостатньої визначеності*. Оскільки рішення приймаються в умовах дефіциту об'єктивної інформації, необхідно навчати майбутніх спеціалістів „діяти за обставинами”;

- *використання різних рольових функцій* при аналізі студентами конкретних ситуацій. Як правило, залежно від здібностей студентів, можуть виконуватись ролі „опонента”, „оптиміста” або „песиміста”, „адвоката”, „провокатора”, „реаліста” та ін.;

- *активна підтримка внутрішньогрупової взаємодії* студентів, залучення до обговорення пасивних студентів, зняття напруження у відношеннях між емоційними й амбіційними членами групи;

- *впровадження принципу прямого звертання*: активізація й залучення до обговорення за допомогою запитань: „Як би ви вчинили в такому випадку

(в ролі керівника підприємства, власника, співробітника)? Що ви думаєте з приводу такої ситуації....? Чи зустрічались ви з подібними ситуаціями?

Порівняно з традиційним, в інтерактивному навчанні змінюється сама роль викладача. Він поступається своєю активною роллю студентам і тільки спрямовує ігровий процес навчання та розвитку через співорганізацію взаємодії учасників, створює умови для їх ініціативи й творчого пошуку ефективних рішень конкретних ситуацій.

Під час проведення занять, які передбачають самостійну роботу студентів під керівництвом викладача з навчальної дисципліни „Основи аграрного консалтингу” доцільно використовувати такі інтерактивні методи навчання як, метод кейсу, метод інциденту, рольові й ділові ігри.

Алгоритм проведення занять із застосуванням кейс-методу представлено на рис. 1.

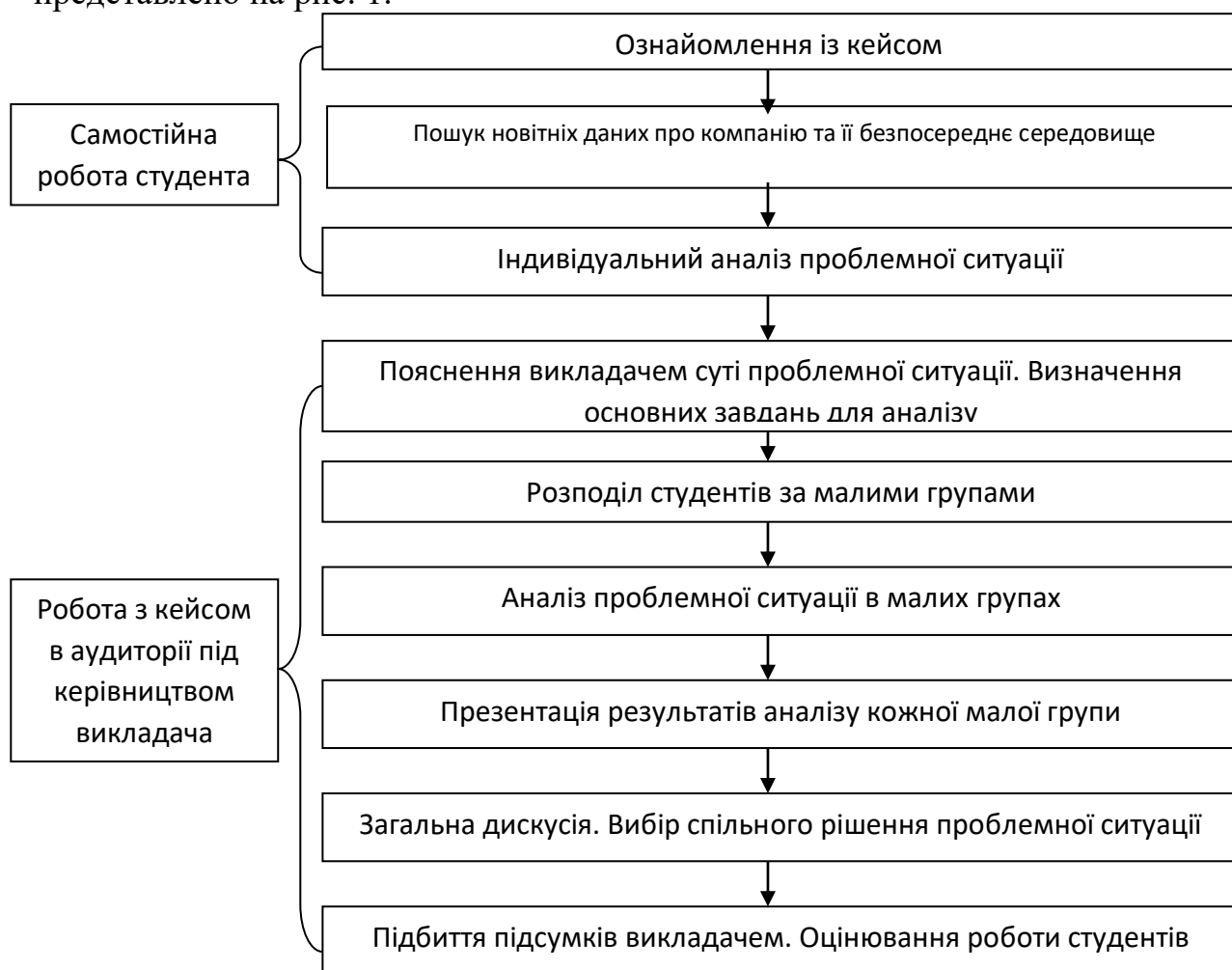

Рис. 1. Алгоритм опрацювання конкретної ситуації (case-study)

Імітаційна (ділова) гра відноситься до інтерактивних методів навчання. Така гра відбувається в штучних умовах уявної, моделюючої, експериментальної ситуації.

Ігрова, імітаційна система відрізняється від реального управлінського аналога такими умовами: 1. Реальна інформація щодо організації (або ситуації) замінюється псевдореальною інформацією. 2. Для ділової гри

характерний експериментальний характер, згідно з яким стискується масштаб часу й спрощується організаційна структура організації. 3. Учасники гри виконують ролі учасників управлінського процесу.

У навчальному курсі «Міжнародний туристичний бізнес» ділові ігри застосовуються з метою формування та вдосконалення вмінь з технології прийняття рішень, організаційного проектування, аналізу ситуації, вибору стратегії, розробки тактичних та оперативних рішень. Протягом ділової гри студенти здійснюють різноманітні взаємодії: переговори, дискусії, публічні презентації матеріалів, запитання та відповіді тощо. Таким чином, створюються передумови щодо освоєння ефективного комунікативного досвіду та розвитку комунікативної компетентності.

Алгоритм підготовки та проведення рольової гри представлено на рис. 2.

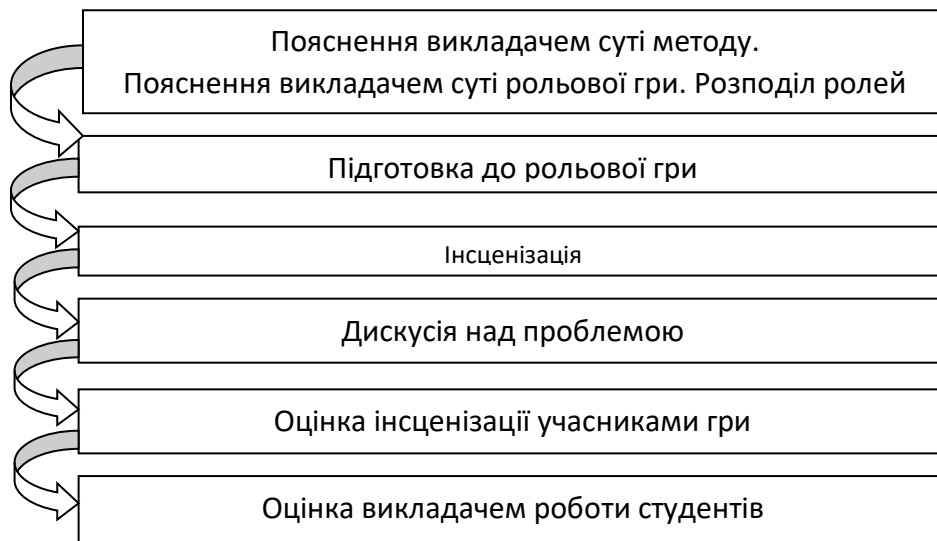

Рис. 2. Алгоритм опрацювання рольової гри

У навчальному курсі рольові ігри доцільно використовувати поряд з іншими інтерактивними методами навчання.

9. Форми контролю

Основними формами організації навчання під час вивчення дисципліни „Міжнародний туристичний бізнес” є лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота студентів.

Відповідно до вище зазначених форм організації навчання формами контролю засвоєння програми є: самоконтроль, написання модульних контрольних робіт, реферату, виконання індивідуальних практичних завдань та іспит за період вивчення дисципліни.

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу.

При вивченні навчальної дисципліни „Міжнародний туристичний бізнес” використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, рубіжний, підсумковий та відстрочений.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням предмету з метою визначення рівня підготовки студентів з відповідних дисциплін, які формують базу для його опанування. Вхідний контроль проводиться на першому занятті по питаннях, які відповідають програмі попередньої дисципліни. Результати вхідного контролю враховують при коригуванні завдань для самостійної роботи студентів.

Поточний контроль проводиться викладачами у ході аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є підсумковий контроль за змістовними модулями.

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі комп'ютерного тестування.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової оцінки з дисципліни при рубіжному модульному контролі.

Рубіжний модульний контроль – це контроль знань студентів після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни змістового модуля. Рубіжний модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Частота проведення цього виду контролю визначається кількістю змістовних модулів протягом навчального семестру.

Семестровий контроль з дисципліни „Міжнародний туристичний бізнес” проводиться відповідно до навчального плану у вигляді іспиту в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з "Положенням про **екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України**" (НУБіП).

У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

Рейтингове оцінювання знань студентів не скасовує традиційну систему оцінювання, а існує поряд із нею. Воно робить систему оцінювання більш гнучкою, об'єктивною і сприяє систематичній та активній самостійній роботі студентів протягом усього періоду навчання, забезпечує здорову конкуренцію між студентами у навчанні, сприяє виявленню і розвитку творчих здібностей студентів.

Форма проведення семестрового контролю є комбінованою (частково усна - при проведенні співбесіди, частково письмова - при відповідях на теоретичні питання та тестуванні тощо), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни „Міжнародний туристичний бізнес” й доводяться до відома студентів на першому занятті.

Іспит — це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного модульного контролю та підсумкової атестації.

За рівнем виділяють такі види контролю: самоконтроль, кафедральний, факультетський, ректорський та міністерський.

Самоконтроль при вивченні дисципліни «Міжнародний туристичний бізнес» призначений для самооцінки студентами якості засвоєння навчального матеріалу. З цією метою у робочій програмі навчальної дисципліни передбачаються питання для самоконтролю.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ
Розподіл балів за окремими елементами змістових модулів та методи
поточного контролю успішності навчальної роботи студентів
(форма підсумкового контролю – іспит)

№ змістово-го модуля	Елементи змістового модуля	Кількість балів		Поточний контроль навчальної роботи здобувачів
		міні-мальна	макси-мальна	методи контролю
Модуль 1				
1.	Лекційний курс (4 теми лекцій)	6	10	Письмова контрольна робота
	Практичне заняття 1. Ринок міжнародного туризму	3	5	Усне опитування Виступ з доповіддю
	Практичне заняття 2. Міжнародна співпраця в галузі туризму	3	5	Усне опитування Тестування
	Практичне заняття 3. Методи дослідження міжнародного туристичного ринку	3	5	Усне опитування Тестування
	Практичне заняття 4. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації	3	5	Усне опитування Тестування
	Всього	18	30	
Модуль 2				
2.	Лекційний курс (5 тем лекцій)	9	15	Письмова контрольна робота
	Практичне заняття 5. Світові туристичні потоки	3	5	Усне опитування Тестування
	Практичне заняття 6. Особливості туристичних ринків в країнах Європи і Америки	3	5	Усне опитування Тестування
	Практичне заняття 7. Особливості туристичних ринків в країнах Азійсько-Тихоокеанського регіону	3	5	Усне опитування Тестування
	Практичне заняття 8. Особливості туристичних ринків в країнах Африки, Близького Сходу і Південної Азії	3	5	Усне опитування Тестування
	Практичне заняття 9. Інструменти вдосконалення стратегії туристичного розвитку	3	5	Усне опитування Тестування
	Всього	24	40	
	Разом за модулями	42	70	
	Екзамен	18	30	
		60	100	

Поточний контроль				Рейтинг з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$	Рейтинг з додаткової роботи $R_{\text{ДР}}$	Рейтинг штрафний $R_{\text{ШТР}}$	Підсумкова атестація (екзамен чи залік)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4					
0-100	0-100	0-100	0-100	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

Примітки. 1. Відповідно до «Положення про кредитно-модульну систему навчання в НУБіП України», затвердженого ректором університету 27.02.2019 р., рейтинг студента з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ стосовно вивчення певної дисципліни визначається за формулою

$$R_{\text{НР}} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{\text{ЗМ}} \cdot K^{(1)}_{\text{ЗМ}} + \dots + R^{(n)}_{\text{ЗМ}} \cdot K^{(n)}_{\text{ЗМ}})}{K_{\text{дис}}} + R_{\text{ДР}} - R_{\text{ШТР}},$$

де $R^{(1)}_{\text{ЗМ}}, \dots, R^{(n)}_{\text{ЗМ}}$ – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{\text{ЗМ}}, \dots, K^{(n)}_{\text{ЗМ}}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{\text{дис}} = K^{(1)}_{\text{ЗМ}} + \dots + K^{(n)}_{\text{ЗМ}}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

$R_{\text{ДР}}$ – рейтинг з додаткової роботи;

$R_{\text{ШТР}}$ – рейтинг штрафний.

Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти $K^{(1)}_{\text{ЗМ}} = \dots = K^{(n)}_{\text{ЗМ}}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{\text{НР}} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{\text{ЗМ}} + \dots + R^{(n)}_{\text{ЗМ}})}{n} + R_{\text{ДР}} - R_{\text{ШТР}}.$$

Рейтинг з додаткової роботи $R_{\text{ДР}}$ додається до $R_{\text{НР}}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{\text{ШТР}}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{\text{НР}}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

2. Згідно із зазначеним Положенням *підготовка і захист курсового проекту (роботи)* оцінюється за 100 бальною шкалою і далі переводиться в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90-100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	0-59

11. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Виникнення та етапи розвитку міжнародного туризму.
2. Поняття міжнародного туризму.
3. Форми і види міжнародного туризму.
4. Особливості міжнародного туризму.
5. Статистика туристських потоків.
6. Статистика туристських доходів.
7. Статистика туристських витрат.
8. Соціально-економічна роль туризму.
9. Функції міжнародного туризму в економіці країни.
10. Фактори розвитку міжнародного туризму.
11. Значення міжнародного туризму.
12. Тенденції розвитку сучасного туризму.
13. Потенціал розвитку туризму в Україні.
14. Іноземний туризм в Україні: динаміка та проблеми розвитку.
15. Міжнародний туризм як засіб інтеграції України у європейський та світовий простір.
16. Види формальностей у міжнародному туризмі.
17. Державне регулювання туристичних формальностей.
18. Поліцейські формальності.
19. Паспортні формальності.
20. Візові формальності.
21. Туристична віза.
22. Шенгенська віза.
23. Митні формальності.
24. Валютний контроль.
25. Оформлення закордонного паспорта в Україні.
26. Медико-санітарні формальності.
27. Формальності безпеки.
28. Страхування туристів.
29. Медичне страхування туристів.
30. Майнове страхування туристів.
31. Страхування цивільної відповідальності.
32. Двостороння співпраця в галузі туризму.

33. Багатостороння співпраця.
34. Головні міжнародні туристичні організації.
35. Регіональні особливості споживання туристичних послуг.
36. Зміни на світовому ринку туристичних послуг.
37. Україна на світовому ринку туристичних послуг.
38. Географічні фактори розвитку міжнародного туризму.
39. Географія світових туристських потоків.
40. Туризм із метою відпочинку і розваг.
41. Туризм із метою відпочинку і розваг в Європі.
42. Туризм із метою відпочинку і розваг в Америці.
43. Туризм із метою відпочинку і розваг в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.
44. Туризм із метою відпочинку і розваг: Африка, Близький Схід та Південна Азія.
45. Спортивний туризм.
46. Міжнародні спортивні заходи.
47. Гірськолижний туризм.
48. Діловий туризм. Бізнес-подорожі.
49. Конгресово-виставковий туризм.
50. Інсентив-туризм.
51. Лікувально-оздоровчий туризм.
52. Релігійний туризм.
53. Поняття та сутність туристичних ресурсів.
54. Принципи класифікації туристичних ресурсів.
55. Природно-кліматичні туристичні ресурси.
56. Історико-культурні туристичні ресурси.
57. Соціально-економічні туристичні ресурси.
58. Інформаційні туристичні ресурси.
59. Характеристика списку Світової спадщини ЮНЕСКО.
60. Критерії об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО.
61. Розподіл об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО по країнам світу.
62. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні.
63. Транснаціональні компанії на ринку міжнародного туризму.
64. ТНК у готельному господарстві.
65. Вплив туристських ТНК на національну економіку.
66. Процеси глобалізації у світовому туризмі.

12.ПРИКЛАД БІЛЕТУ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС бакалавр напрямок підготовки/ спеціальність Туризм	Кафедра туристичного та готельно – ресторанного бізнесу і консалтингу 20__-20__ навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № <u> 1 </u> з дисципліни <i>Міжнародний туристичний бізнес</i>	Затверджую Зав. кафедри _____ (підпис) Басюк Д.І. _____20__ р.

1. Поняття
міжнародного туризму.

2. Поняття та
сутність туристичних ресурсів..

3. Тестові завдання.

1. Виберіть варіант, у якому всі країни є лідерами по кількості туристів, що виїжджають із країни:

а) Туреччина, Росія, Франція; б) Німеччина, США, Великобританія;

в) Канада, Німеччина, Індія; г) Японія, Іспанія, Данія.

2. За прогнозами ВТО, світові доходи від туризму до 2020 р. складуть (вибрати вірний рядок):

а) близько 10 трлн доларів; б) близько 2 трлн доларів; в) близько 10 млн. доларів;
г) близько 1 млн. доларів.

3. За прогнозами ВТО, в 2020 р. перше місце по кількості міжнародних туристських прибуттів буде займати:

а) Росія; б) Японія; в) Італія; г) Китай.

4. В основу рекомендацій зі статистики міжнародного туризму покладені такі критерії:

а) статистичні визначення і класифікації повинні мати практичне застосування в усіх країнах; б) вони повинні відрізнятися простотою і чіткістю; в) вони повинні максимально відповідати чинним міжнародним стандартам і класифікаціям в інших сферах, наприклад, у демографії, транспорті, платіжному балансі; г) всі відповіді є вірними.

5. Міжнародним туристом може бути:

а) члени екіпажів іноземних транспортних засобів, які ночують у засобах розміщення країни, що приймає; б) одноденні відвідувачі, які відвідують будь-яку

країну без зупинки в ній на ночівлю; в) пасажери круїзів, які прибувають у будь-яку країну на круїзному судні і ночують на борту суден, навіть якщо судно перебуває в порту кілька днів;

г) члени екіпажів іноземних транспортних засобів, які не ночують у країні призначення.

6. Ночівлю вважається:

а) одна ніч, проведена одним туристом у певній країні (місці призначення); б) одна доба, проведена одним туристом у певній країні (місці призначення); в) один день, проведений одним туристом у певній країні (місці призначення); г) одна ніч і два дні, проведені одним туристом у певній країні (місці призначення).

7. В основу концепції туристичних витрат покладено принцип запропонований ВТО:

а) обліку підлягають всі витрати туристів і екскурсантів, їх може здійснювати сам відвідувач або від його імені будь-яка інша фізична чи юридична особа; б) витрати відвідувача визначаються вартістю товарів і послуг, які він отримує для задоволення своїх потреб; в) обсяг туристичних витрат рекомендується встановлювати за плановими витратами на товари і послуги з урахуванням знижок і надбавок, чайових та інших витрат незалежно від форми їхньої оплати; г) немає правильної відповіді.

8. Витрати під час поїздки не охоплюють:

а) купівлю товарів широкого вжитку за нижчими цінами за межами звичного середовища; б) купівлю безмитних товарів, незалежно від їхньої вартості та характеру використання, крім комерційних закупівель і придбання нерухомості, при цьому у в'їзному туризмі включаються тільки ті покупки, які іноземний відвідувач робить у відвідуваній країні; в) передоплату послуг, які будуть надаватися і споживатися під час поїздки; г) купівлю невеликих товарів тривалого користування і поточного споживання незалежно від часу та місця їхнього використання.

9. Спеціалісти Міжнародного центру досліджень з економіки туризму виокремлюють фактори, які впливають на обсяг і структура витрат туристів під час відпустки:

а) країна походження туриста; б) район і місце відпочинку; в) тривалість та час відпочинку; г) всі відповіді є вірними.

10. У мате ріалах UNWTO надходження від міжнародного туризму і туристичні витрати відображаються в:

а) американських доларах; б) євро; в) юанях; г) фунтах стерлінгів.

Т.П. Кальна-Дубінюк

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Александрова А.Ю. География мировой индустрии туризма / А.Ю. Александрова. – М., 1998.
2. Александрова А.Ю. Международный туризм: учебное пособие для вузов. / А.Ю. Александрова. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 464 с.
3. Балабанов И.Т. Экономика туризма. / И. Т. Балабанов, А.И. Балабанов - М.: Финансы и статистика, 2000. – 176 с.
4. Кальна-Дубінюк Т.П. Моделювання економічної динаміки. – К.: НАУ, 2002.-135 с.
5. Кальна-Дубінюк Т.П. Сучасні інформаційно-консультаційні технології в дорадництві /Т.П. Кальна-Дубінюк, К.Г. Рогоза, В.В. Самсонова, І.П. Кудінова, М.В. Бесчастна, М.М. Гнідан, Ю.В.Дубінюк, С.І. Данилюк, О.І. Бас //Монографія. – Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2017. – 216 с.
6. Кальна-Дубінюк Т.П. Інтерактивна консалтингова система для сільського туризму: монографія / Т.П.Кальна-Дубінюк, К.Г. Рогоза, В.В. Самсонова, І.П. Кудінова, Т.І. Божук, О.А. Локутова, С.І. Мосінок, Ю.В. Дубінюк, Т.В. Кудін, М.М. Гнідан, О.І. Бас. – К.: 2019. – 135 с.
7. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) – 3-є ви., перероб. Та доп. – К. : «Альтерпрес», 2005. – 436 с.
8. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. – К.: Знання, 2008. – 661 с.
9. Мальська М.П. Основи туристичного бізнесу / М.П. Мальська, В.В. Худо, В.І. Цибух. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 360 с.
10. Міжнародний туризм: навч. пос. для здобувачів спеціальності 8.14010301 «Туризмознавство» / Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника / укладачі В.С. Великочий, О.І. Дутчак, В.В. Шикеринець. – Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г.М., 2015. – 254 с.
11. Пузакова Е.П. Международный туристический бизнес / Е.П. Пузакова. – М.: Издательство ПРИОР, 2001. – 240 с.
12. Пузакова Е.П. Международный туристический бизнес / Е.П.Пузакова, В.А. Честникова. – М.: Экспертное бюро – М, 2007. – 176 с.
13. Розвиток туристичного бізнесу регіону / За ред. Школи І.М. – Чернівці: Книги – XXI, 2007. – 292 с.
14. Романова А.А. Туристична індустрія: стратегія розвитку та управління: монографія /А.А. Романова. – Чернігів: видавець Брагинець О.В., 2018. – 400 с.

ДОДАТКОВА

1. Сенин В.С. Организация международного туризма / Сенин В.С. . – М.: Финансы и статистика, 2004.

2. Смирнов І.Г. Бізнесові основи міжнародного туризму: навч. пос. / І.Г. Смирнов. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2007. – 125 с.
3. Смирнов І.Г. Міжнародний туристичний бізнес: навч.-метод. пос. / І.Г. Смирнов, Н.В. Фоменко. – І.-Ф.: Галицька академія, 2009. – 154 с.
4. Уваров В.Д. Международные туристические организации. Справочник / В. Д. Уваров, К.Г. Борисов. – М. : Международные отношения, 2000. – 288 с.
5. Основи сільського зеленого туризму: Навч. пос. / Кальна-Дубінюк Т.П., Кудінова І.П., Рибак Л.Х., Локутова О.А., Самсонова В.В., Сокол Л.М., Бесчастна М.В. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2015. – 590 с.
6. Кальна-Дубінюк Т.П. Сільський зелений туризм. Словник-довідник / Т.П. Кальна-Дубінюк, М.В. Бесчастна, І.П. Кудінова, О.А. Локутова, Л.Х. Рибак, В.В. Самсонова, С.І. Мосіюк. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2016. – 79 с.
7. Кальна-Дубінюк Т.П. Словник-довідник з електронного дорадництва / Т.П. Кальна-Дубінюк, К.Г. Рогоза, І. П. Кудінова, Л.Х. Рибак, О. А. Локутова, В.В. Самсонова, М.М. Гнідан М.В. Бесчастна. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2016. – 128 с.
8. Kalna-Dubinyuk T. Communication and Consulting Technologies of Digital Marketing: Formation of Competitive Advantages of The Company/T. Kalna-Dubinyuk, I. Bolotina, O. Shapoval // Research Revolution, Vol. V, Issue 7. - 2017, p. 7 - 11.
9. Kalna-Dubinyuk T. Psychological Aspects of Case Study with Interactive Approach /T. Kalna-Dubinyuk, O. Shapoval T. Bozhuk, L. Konnova // Research Revolution, Vol. V, Issue 12. - 2017, p. 1 – 5. www.researchrevolution.in

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. Великий туристський розділ, який включає інформацію про: готелі, авіакомпанії, прокатні фірми, круїзи, залізничні тури, довідники курсів валют, погоду та ін. – Режим доступу: <http://www.worldhotel.com/>.
2. Глобальна система бронювання квитків, готелів, автомобілів й ін. – Режим доступу: <http://www.amadeus.ua/>.
3. Довідник з міжнародного туризму, що містить відомості про уряди, валюту, турагенції, готелі, місцеві визначні пам'ятки. – Режим доступу: <http://www.inturion.ru/>.
4. Інформаційний розділ Всесвітньої туристської організації (ВТО). – Режим доступу: <http://www.world-tourism.org/>.
5. Інформація про готелі й готельні мережі. Система пошуку за назвою готелю або адресою. – Режим доступу: <http://www.hotels.net/>.
6. Найбільша база даних з описами міст і країн усього світу. – Режим доступу: <http://www.citynet.com/>.
7. Сайт світового центру туризму, корисний для індивідуальних туристів. – Режим доступу: <http://www.earnet.gnn.com/mkt/travel /center.html>.

8. Сайт системи бронювання й продажу квитків. – Режим доступу:
<http://www.sirena2000.ru/sirena/about.html>.
9. Найбільший в світі сайт бронювання готелів. – Режим доступу:
<http://www.booking.com>.
10. www.nubip.edu.ua – Національний університет біоресурсів і
природокористування України.
11. www.greentour.com.ua – спілка Зеленого туризму.

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни
2. Мета та завдання навчальної дисципліни
3. Програма навчальної дисципліни
4. Структура навчальної дисципліни
5. Теми практичних занять
6. Самостійна робота студента
7. Індивідуальні завдання
8. Методи навчання
9. Форми контролю
10. Розподіл балів
11. Питання до екзамену
12. Приклад білету
13. Рекомендована література